

Uchwała Zarządu Banku	Uchwała Rady Nadzorczej
Nr 41/2018 z dnia 21 marca 2018 r.	Nr 18/2018 z dnia 29 marca 2018 r.

SPÓLDZIELCZA GRUPA BANKOWA

Informacja
z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Starej Białej
według stanu na dzień 31.12.2017 roku

Biała, marzec 2018 rok

Spis treści:

Rozdział 1	Wprowadzenie	3
Rozdział 2	Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem	4
Rozdział 3	Zakres stosowania wymogów rozporządzenia CRR	24
Rozdział 4	Fundusze własne	24
Rozdział 5	Wymogi kapitałowe	27
Rozdział 6	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta	29
Rozdział 7	Bufory kapitałowe	29
Rozdział 8	Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego	30
Rozdział 9	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	30
Rozdział 10	Aktywa wolne od obciążeń	41
Rozdział 11	Korzystanie z ECAI	41
Rozdział 12	Ekspozycja na ryzyko rynkowe	41
Rozdział 13	Ryzyko operacyjne	41
Rozdział 14	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym	43
Rozdział 15	Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym	46
Rozdział 16	Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne	47
Rozdział 17	Wymogi dotyczące pokrycia płynności	47
Rozdział 18	Polityka w zakresie wynagrodzeń	50
Rozdział 19	Dźwignia finansowa	52

Rozdział 1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa sporządzenia Informacji

Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Starej Białej, zwana dalej „Informacją” została opracowana zgodnie z wymogami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz Rozporządzenie Delegowane Komisji(UE) 2015/61 z dnia 20.10.2014r. będące uzupełnieniem Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013; Rozporządzenia wykonawczego Komisji nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 oraz Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Niniejsza Informacja stanowi realizację „Polityki informacyjnej w zakresie profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Starej Białej – wprowadzonej Uchwałą Nr 32/2015 Zarządu Banku z dnia 25.03.2015 r. - zatwierdzonej Uchwałą Nr 18/RN/2015 Rady Nadzorczej z dnia 2 kwietnia 2015 roku.

Informacja prezentowana jest w oparciu o dane według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. i obejmuje informacje dotyczące: systemu zarządzania ryzykami w Banku, rodzajów i poziomu funduszy własnych, rodzajów i poziomu aktywów ważonych ryzykiem, adekwatności kapitałowej oraz politykę Banku w zakresie wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Bank przedstawia informacje podlegające ujawnieniu w sposób umożliwiający uczestnikom rynku ocenę działalności Banku pod kątem: metod szacowania kapitału, narażenia Banku na ryzyka, technik stosowanych przez Bank w celu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka, a tym samym ocenę adekwatności kapitałowej Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

1.2. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Starej Białej, z siedzibą w Białej pod adresem: 09-411 Biała, ul. Bankowa 1 został wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIV Wydział Gospodarczy KRS pod numerem 0000082405.

Bank Spółdzielczy w Starej Białej zasadniczo prowadzi działalność na terenie województwa mazowieckiego, w którym znajdują się jego placówki bankowego. Bank działa także na terenie powiatów: rypińskiego, lipnowskiego oraz włocławskiego.

W roku 2017 Bank Spółdzielczy w Starej Białej prowadził działalność w ramach jednostek i komórek organizacyjnych zlokalizowanych w niżej wymienionych placówkach:

- ✓ Centralę Banku w Białej, ul. Bankowa 1,
- ✓ Oddział w Łącku, ul. Kolejowa 6,
- ✓ Oddział w Mochowie, ul. Dobrzyńska 39,
- ✓ Oddział w Płocku, ul. 1 Maja 6/3,

- ✓ Oddział w Sierpcu, ul. Piastowska 42,
- ✓ Punkt Obsługi Klienta w Ligowie, ul. Strażacka 3,
- ✓ Punkt Obsługi Klienta w Nowych Proboszczewicach, ul. Floriańska 7.

Działalność operacyjna prowadzona była także za pośrednictwem bankowości internetowej oraz sieci bankomatów.

Rozdział 2. Cele i strategia w zakresie zarządzania ryzykiem (CRR art. 435)

2.1. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem (art. 435.1.a)

Działalność bankowa obciążona jest wieloma czynnikami ryzyka. Kontrolowanie wpływu ryzyka na działalność Banku jest jednym z kluczowych celów zarządzania Bankiem.

Zarządzanie ryzykiem ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem Zarząd opracowuje i wdraża system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony), obejmujący strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami.

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.

Na drugą linię obrony składa się:

- 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, tj.:
  - a) Sekcja ds. Monitoringu Ryzyka Kredytowego i Restrukturyzacji,
  - b) Sekcja ds. Weryfikacji Kredytowej i Analiz,
  - c) Stanowisko ds. Ryzyk Bankowych i Analiz,
  - d) Zespół ds. Finansowo - Księgowych i Sprawozdawczości,
  - e) Stanowisko ds. Obsługi Organów Banku monitorujące ryzyko operacyjne,
  - f) Zespół ds. Informatyki;
- 2) Komórka ds. Zgodności;
- 3) Stanowisko ds. Kontroli Wewnętrznej.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Departament Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Zarząd Banku opracowuje i wdraża sformalizowany proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Starej Białej”.

Strategia zarządzania ryzykiem określa: strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem, podział zadań na trzy linie obrony; zadania organów Banku, komitetów, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarządzania ryzykiem; schemat procedur odnoszących się do zarządzania ryzykiem w Banku; ogólne zasady identyfikacji, pomiaru lub szacowania ryzyka, w tym zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych; ogólne zasady monitorowania i kontroli ryzyka; cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku; generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka; organizację systemu informacji zarządczej; ogólne zasady organizacji systemu informacji zarządczej.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu przeprowadzania powyższych procesów realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- ✓ dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- ✓ stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- ✓ monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- ✓ procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
- ✓ identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
- ✓ system limitów ograniczających ryzyko;
- ✓ system informacji zarządczej;
- ✓ odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Bank uznaje za istotne te rodzaje ryzyka, które objęte są wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, ponadto rodzaje ryzyka wymienione w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV) stosując kryteria jakościowe.

Procedury zarządzania ryzykami podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku celem ewentualnego ich uaktualnienia.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

Do ryzyk istotnych w swojej działalności, które podlegają szczególnemu nadzorowi, Bank zaliczył w roku 2017 następujące ryzyka:

1) ryzyko kredytowe

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka kredytowego jest:

- ✓ wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- ✓ dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- ✓ utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych¹ w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5%.
- ✓ utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych² od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30 %;
- ✓ ograniczenie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- ✓ ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- ✓ inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
- ✓ utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym³;
- ✓ utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 80% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania⁴.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- ✓ Optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie występowaniu i

---

¹ Według wartości bilansowej brutto.

² Według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek.

³ Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR).

⁴ Definicja portfela została określona w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;

- ✓ Racjonalizację kosztów;
- ✓ Zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- ✓ Automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- ✓ Wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- ✓ systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- ✓ systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- ✓ skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- ✓ odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- ✓ procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- ✓ planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- ✓ utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- ✓ bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
- ✓ ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby **10%** uznanego kapitału;
- ✓ ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;

4) Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- ✓ zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- ✓ zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- ✓ utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ realizowanie strategii finansowania;
- ✓ pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- ✓ utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- ✓ utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami⁵ poziomie;
- ✓ finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów⁶ powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- ✓ utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu⁷ na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów⁸ nad skumulowanymi pasywami⁹ w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku¹⁰;
- ✓ zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności¹¹ (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym; *(w praktyce oznacza to, że gdyby na dany moment Bank spieniężył wszystkie swoje aktywa to wystarczy środków na zaspokojenie wszystkich zobowiązań; niewypłacalność banków powstawała najczęściej wtedy, gdy rosły kredyty zagrożone, więc wartość aktywów spadała)*

---

⁵ Zgodnie z rozporządzeniem CRR lub Umową Systemu Ochrony;

⁶ Wartość kredytów obliczona jako: kwota nominalna kapitału kredytu (dla kredytów w rachunkach bieżących jest to kwota wykorzystanego kapitału) minus nierozliczona prowizja minus rezerwa celowa

⁷ Wyznaczonej w oparciu o zestawienie luki płynności, o którym mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

⁸ Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi otrzymanymi.

⁹ Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi udzielonymi.

¹⁰ Kumulując aktywa i pasywa począwszy od ostatniego przedziału.

¹¹ O której mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

- ✓ dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów lub dużych depozytów w bazie depozytowej;
- ✓ dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- ✓ identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej **85%** pasywów ogółem;
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

5) Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- ✓ optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- ✓ ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- ✓ utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- ✓ ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie **1,2%** sumy bilansowej;
- ✓ zmniejszenie ryzyka bazowego poprzez:
  - stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,

- oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- ✓ dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

6) Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- ✓ dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- ✓ ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka-przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- ✓ dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni; *(ograniczenie wynika z jednego z warunków KNF wydanego przy decyzji uznania Systemu Ochrony SGB)*
- ✓ dążenie do posiadania minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,255%;
- ✓ posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25% i współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 5,75%;
- ✓ obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na poziomie nie większym niż 95%, tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,42%;
- ✓ posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum **0,5% sumy bilansowej Banku;**
- ✓ utrzymanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie co najmniej 3 %.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej;
- ✓ ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w tym w banku zrzeszającym w taki sposób, aby nie powodowało to umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu i nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych,
- ✓ nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
- ✓ posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum **0,5% sumy bilansowej Banku;**
- ✓ dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90 % funduszy Tier I;

7) ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest:

- ✓ efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- ✓ sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności oraz przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji i ryzyka wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być skutkiem naruszenia przepisów i norm postępowania;

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- ✓ dążenie i dbałość o:
  - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
  - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
  - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
  - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności odbywa się w sposób zapewniający utrzymanie dobrego imienia Banku.

8) ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- ✓ obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- ✓ zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- ✓ minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- ✓ dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- ✓ prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- ✓ utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- ✓ podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;

- ✓ niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

2.2. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem, w tym informacje na temat jej uprawnień i statutu, lub innych rozwiązań w tym względzie (art. 435.1.b)

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Starej Białej”. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne Banku: Rada Nadzorcza, Zarząd, Komitet Kredytowy i jednostki i komórki organizacyjne Banku.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) sprawuje nadzór nad wprowadzaniem systemu zarządzania ryzykiem;
- 2) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 4) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 5) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 6) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 7) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 8) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie;
- 9) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 10) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 11) uczestniczy także w procesie szacowania i utrzymywania bezpiecznego poziomu kapitału wewnętrznego w drodze oceny i zatwierdzenia procedur w zakresie:
  - a) obliczania regulacyjnego wymogu kapitałowego,
  - b) szacowania kapitału wewnętrznego,
  - c) planowania i zarządzania kapitałowego;
- 12) Rada Nadzorcza co kwartał analizuje aktualny poziom kapitału wewnętrznego w nawiązaniu do wymogów kapitałowych ustalonych dla wszystkich rodzajów ryzyk istotnych występujących w Banku.

Zarząd Banku:

- 1) projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie spójnego ze strategią zarządzania Bankiem systemu zarządzania ryzykiem;
  - 2) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
  - 3) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
  - 4) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
  - 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
  - 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
  - 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
  - 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
  - 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- ponadto:
- 10) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Komórki i jednostki organizacyjne:

- 1) Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.
- 2) Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.
- 3) Komitet Kredytowy realizuje zadania opisane w ich regulaminach funkcjonowania.
- 4) Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
- 5) Stanowisko Ryzyk Bankowych i Analiz odpowiada za identyfikację, monitorowanie, pomiar i kontrolowanie ryzyka płynności, stopy procentowej, walutowego oraz ryzyka kapitałowego;

- 6) Sekcja ds. Monitoringu Ryzyka Kredytowego i Restrukturyzacji, odpowiada za identyfikowanie, pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka kredytowego i koncentracji zaangażowań;
- 7) Stanowisko ds. Obsługi Organów Banku odpowiada między innymi za identyfikację, monitorowanie, pomiar oraz kontrolowanie ryzyka operacyjnego, a także za monitorowanie ryzyka braku zgodności;
- 8) Pracownik Zespołu Finansowo-Księgowego i Sprawozdawczości odpowiada między innymi za sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych oraz monitoruje wykonanie planu finansowego;
- 9) Pracownik Sekcji Administracji Systemu Księgowego i Rachunkowości odpowiada między innymi za zarządzanie nadwyżką środków pieniężnych;
- 10) Osoby wykonujące zadania związane z podjęciem decyzji kredytowych, zgodnie z obowiązującymi w Banku kompetencjami kredytowymi, odpowiadają za identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczej transakcji;
- 11) Pracownicy Oddziałów oraz Zespołu Kredytów odpowiadają za sprzedaż kredytów.

2.3. Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka (art. 435.1.c)

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu.

W stosunku do ryzyka uznanego przez Bank za istotne opracowane zostały metody pomiaru oraz system raportowania, opisany szczegółowo w zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Pomiar, monitorowanie i kontrolę ryzyka, a następnie raportowanie do Zarządu i Rady Nadzorczej dokonuje:

- 1) Stanowisko Ryzyk Bankowych i Analiz w zakresie ryzyka płynności, stopy procentowej, ryzyka walutowego oraz ryzyka kapitałowego,
- 2) Pracownik z Sekcji ds. Monitoringu Ryzyka Kredytowego i Restrukturyzacji w zakresie ryzyka kredytowego i koncentracji,
- 3) Pracownik Stanowiska ds. Obsługi Organów Banku w zakresie ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności.

System raportowania

Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności Banku.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i służy monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku oraz umożliwia dostarczanie informacji o zmianach profilu działalności.

Pomiar, monitorowanie i charakter raportów

1) Ryzyko kredytowe

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym, pomiarem i monitorowaniem sprawuje Prezes Zarządu nadzorujący Pion Organizacji i Zarządzania.

Nadzór nad działalnością kredytową handlową/ operacyjną sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych.

Oddziały oraz Zespół Kredytów, jako komórki zarządzające w ramach obowiązującej struktury organizacyjnej, wykonują zadania związane z pozyskaniem klienta, analizą wniosku kredytowego, wydaniem decyzji dotyczącej analizowanego kredytu i przekazanie rekomendacji, zgodnie z obowiązującymi w Banku kompetencjami kredytowymi, odpowiednim osobom celem podjęcia decyzji kredytowej.

Zadania związane z podjęciem decyzji kredytowych, dla pojedynczej transakcji, zgodnie z obowiązującymi w Banku kompetencjami kredytowymi podejmują jednoosobowo lub dwuosobowo: Dyrektorzy w Oddziałach Banku, Kierownik w Zespole Kredytów, członkowie Zarządu samodzielnie lub Zarząd Banku.

Zarząd i Rada Banku podejmują decyzje kredytowe dotyczące zaangażowania członków Rady Nadzorczej, Zarządu, osób zajmujących kierownicze stanowiska w Banku oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, Zarządu, osobą zajmującą kierownicze stanowisko w Banku.

Komórką monitorującą ryzyko pojedynczej transakcji jest komórka organizacyjna lub osoby wykonujące, w ramach obowiązującej w Banku struktury organizacyjnej, zadania związane z badaniem terminowości spłaty kredytu, oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy oraz oceną skuteczności zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka kredytowego w zakresie całego portfela kredytowego Banku dokonuje pracownik Sekcji ds. Monitoringu Ryzyka Kredytowego i Restrukturyzacji.

Analiza sporządzana jest w cyklu miesięcznym i obejmuje:

- ✓ wielkość portfela kredytowego,
- ✓ ocenę struktury aktywów i zobowiązań pozabilansowych,
- ✓ ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
- ✓ ocenę wielkości rezerw celowych, ocenę pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych
- ✓ analizę wskaźników,
- ✓ monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów,
- ✓ analizę koncentracji podmiotowej.

2) Ryzyko koncentracji

Rozwiązania organizacyjne dotyczące ryzyka kredytowego dotyczą również nadzoru i zarządzania ryzykiem koncentracji.

W cyklach kwartalnych przygotowywane są analizy i raporty obejmujące następujące dane:

- ✓ koncentrację branżową,
- ✓ koncentrację zabezpieczeń,
- ✓ ocenę zaangażowania w detaliczne ekspozycje kredytowe, w tym struktury ekspozycji, rodzaju zabezpieczenia, realizacji limitów,
- ✓ ocenę zaangażowania w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie, w tym struktury jakościowej, rodzajowej ekspozycji, rodzaju zabezpieczenia oraz realizacja limitów.

Proces zarządzania ryzykiem koncentracji odbywa się na wielu szczeblach struktury organizacyjnej Banku i dotyczy następujących działań:

- ✓ ustalenie i kontrola profilu ryzyka koncentracji,
- ✓ kontrola poziomu wykorzystania limitów na ryzyko koncentracji na etapie wniosku kredytowego,
- ✓ pomiar ryzyka koncentracji zaangażowań przed wydaniem rekomendacji lub przed podjęciem decyzji kredytowej,
- ✓ przestrzeganie realizacji limitów, inicjowanie zmian w poziomie istniejących limitów,
- ✓ ocena bieżącego i planowanego poziomu ryzyka koncentracji Banku.

Rozwiązania organizacyjne uwzględnione powyżej dotyczą również nadzoru i zarządzania nad ryzykiem wynikającym z ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz ekspozycji detalicznych.

3) Ryzyko stopy procentowej

Nadzór nad kształtowaniem pozycji bilansowych wrażliwych na zmianę stóp procentowych sprawuje Wiceprezes ds. Handlowych.

Nadzór nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka stopy procentowej sprawuje Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy.

Za kształtowanie pozycji bilansowych i pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych (przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów, składanie depozytów w SGB-Banku S.A., ustalanie w ramach posiadanych pełnomocnictw indywidualnego oprocentowania produktów bankowych) jest odpowiedzialny Zespół Kredytów, Zespół Obsługi Klienta, Oddziały Banku, pracownik Sekcji Administracji Systemu Księgowego i Rachunkowości.

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka stopy procentowej wykonuje pracownik Stanowiska Ryzyk Bankowych i Analiz.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej dokonuje Pracownik Stanowiska Ryzyk Bankowych i Analiz w cyklach miesięcznych. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- ✓ strukturę aktywów i pasywów wg rodzajów zastosowanych stóp referencyjnych,
- ✓ wielkość niedopasowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp referencyjnych w poszczególnych przedziałach czasowych,
- ✓ informacje o poziomie marży odsetkowej Banku oraz spreadu (różnicy pomiędzy oprocentowaniem aktywów i pasywów),
- ✓ podstawowe wskaźniki ekonomiczne z zakresu ryzyka stopy procentowej,
- ✓ analizę luki przeszacowania obejmującą symulacje zmian wyniku odsetkowego w okresie najbliższego roku,

- ✓ informację o poziomie i stopniu wykorzystania poszczególnych limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej oraz o wartości przekroczeń monitorowanych limitów,
- ✓ testy warunków skrajnych,
- ✓ wyniki szacowania kapitału w zakresie ryzyka stopy procentowej (kwartalnie),
- ✓ wnioski z przeprowadzonej analizy.

4) Ryzyko płynności

Nadzór nad pomiarem i monitorowaniem sprawuje Prezes Zarządu.

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych nadzorujący Pion Handlowy.

Zadania związane z utrzymaniem bieżącej, krótkoterminowej i długoterminowej płynności w Banku wykonuje pracownik Sekcji Administracji Systemu Księgowego i Rachunkowości, który jest odpowiedzialny za zarządzanie środkami Banku oraz za wywiązywanie się Banku z zawartych umów (zarówno kredytowych – zabezpieczenie środków na akcję kredytową jak i środków na wypłaty depozytów, których termin wymagalności upłynął), w tym zagospodarowaniem nadwyżek środków.

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje Stanowisko Ryzyka Bankowych i Analiz.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności dokonuje Stanowisko Ryzyk Bankowych i Analiz w cyklach miesięcznych. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- ✓ zestawie kalkulacyjnych nadzorczych miar płynności, LCR i wewnętrznego NSFR,
- ✓ raport stabilności środków uznanych przez Bank za stabilne źródło finansowania,
- ✓ zestawienie terminów płatności aktywów i pasywów – zestawienie pierwotne i urealnione,
- ✓ wybrane wskaźniki ekonomiczne w zakresie ryzyka płynności,
- ✓ wskaźniki wczesnego ostrzegania,
- ✓ informacje o poziomie koncentracji dużych zaangażowań pasywnych Banku,
- ✓ testy warunków skrajnych,
- ✓ pogłębioną analizę płynności długoterminowej (raz w roku),
- ✓ poziom wykorzystania limitów na ryzyko płynności,

5) Ryzyko operacyjne

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym, pomiarem i monitorowaniem sprawuje Prezes Zarządu nadzorujący Pion Organizacji i Nadzoru.

Za monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego oraz koordynowanie wykonywanych w Banku zadań z zakresu ryzyka operacyjnego odpowiedzialny jest Audytor ryzyka, będący pracownikiem Stanowiska ds. Obsługi Organów Banku.

Kierujący poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi pełnią rolę tzw. Właścicieli ryzyka i są odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem operacyjnym w podległych im jednostkach, w zakresie wszystkich wykonywanych w nich czynności. Właściciel ryzyka może wyznaczyć swojego zastępcę,

który przejmuje jego rolę w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w czasie jego nieobecności. Funkcję zastępcy może pełnić Menadżer ryzyka.

Dla ryzyk technologicznych zidentyfikowanych w systemach informatycznych rolę gestorów ryzyka przejmują Właściciele systemów informatycznych. Gestor ryzyka na czas nieobecności może wyznaczyć zastępcę, który przejmuje jego rolę w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku polega na zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka; podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu; likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych; rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest wspomagany programem informatycznym o nazwie „Rejestr Incydentów Ryzyka operacyjnego” będącym modułem Głównego Systemu Bankowego Banku.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego dokonuje Audytor ryzyka w cyklach kwartalnych. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- ✓ zgromadzone dane o zdarzeniach operacyjnych,
- ✓ kluczowe wskaźniki ryzyka,
- ✓ wyniki reklamacji i skarg.

Audytor ryzyka w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym monitoruje:

- ✓ poziom ryzyka operacyjnego na podstawie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego,
- ✓ wielkości objęte limitami lub wartościami progowymi na ryzyko operacyjne,
- ✓ skuteczność działań podejmowanych w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego.

Przedmiotem monitorowania ryzyka operacyjnego są:

- ✓ zarządzanie ryzykiem operacyjnym w oparciu o obowiązujące regulacje i przepisy prawa,
- ✓ poziom narażenia na ryzyko operacyjne,
- ✓ zdarzenia i straty operacyjne oraz ich skutki,
- ✓ wskaźniki KRI,
- ✓ złożone skargi reklamacyjne na działalność Banku.

6) Ryzyko walutowe

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem walutowym sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych nadzorujący Pion Handlowy.

Nadzór nad pomiarem i monitorowaniem sprawuje Wiceprezes Zarządu – Główny Księgowy.

Zadania związane z zarządzaniem ryzykiem walutowym, zarządzaniem rachunkami walutowymi nostro Banku w Banku Zrzeszającym, przestrzeganiem limitów w zakresie ryzyka walutowego, lokowaniem nadwyżek środków walutowych, wyliczaniem bieżącej pozycji walutowej Banku, utrzymywaniem pozycji walutowej Banku na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami, ustalaniem kursów walut (tabele kursowe), ustalaniem kursów negocjowanych, przestrzeganiem limitów związanych z kupnem lub sprzedażą walut obcych zawartych przez upoważnionych pracowników wykonuje pracownik Sekcji Administracji Systemu Księgowego i Rachunkowości.

Zadania związane z identyfikowaniem, pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka walutowego w Banku wykonuje Stanowisko Ryzyka Bankowych i Analiz.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności dokonuje Stanowisko Ryzyk Bankowych i Analiz w cyklach miesięcznych. Raport obejmuje w szczególności następujące elementy:

- ✓ strukturę bilansu Banku z punktu narażenia na ryzyko walutowe;
- ✓ wielkość pozycji walutowych;
- ✓ wpływ zmiany kursów walutowych na wynik finansowy Banku;
- ✓ analizę wskaźników;
- ✓ powiązania z innymi rodzajami ryzyka;
- ✓ wyniki testów warunków skrajnych;
- ✓ stopień realizacji i przestrzegania limitów.

7) Ryzyko kapitałowe

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka, tym samym oblicza łączną wielkość wymogu kapitałowego (wewnętrzny wymóg kapitałowy) w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe oraz dodaje wymogi kapitałowe na pozostałe istotne rodzaje ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

W procesie monitorowania i raportowania uczestniczy Stanowisko Ryzyka Bankowych i Analiz.

Pracownik tego stanowiska:

- ✓ monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- ✓ ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
- ✓ wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- ✓ ocenia skalę zapotrzebowania Banku na zwiększenie funduszy własnych;
- ✓ opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
- ✓ wskazuje na sposoby ograniczania ryzyka, w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku;
- ✓ opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika wypłacalności;
- ✓ opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania regulacyjnego wymogu kapitałowego i szacowania kapitału wewnętrznego;
- ✓ monitoruje poziom adekwatności kapitałowej;

- ✓ gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
- ✓ opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału regulacyjnego i poziomu współczynnika wypłacalności;
- ✓ może wносить propozycje zmian do procedur w wypadku zaistnienia sytuacji specyficznej, której dotychczasowe procedury nie obejmowały;
- ✓ przeprowadza testy warunków skrajnych polegające na badaniu wpływu czynników nieoczekiwanych na poziom funduszy własnych i adekwatność kapitałową.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- ✓ poziomu, struktury i zmian w funduszach własnych;
- ✓ poziomu i zmiany współczynników kapitałowych w tym wskaźnika dźwigni finansowej, w tym struktury zmian w aktywach ważonych ryzykiem;
- ✓ poziomu i struktury kapitału wewnętrznego;
- ✓ wyników testów warunków skrajnych dla ryzyka kapitałowego;
- ✓ realizację przyjętych limitów;
- ✓ realizację długoterminowych celów kapitałowych i planu kapitałowego.

Bank zarządza poziomem adekwatności kapitałowej poprzez jednoczesne kreowanie wielkości funduszy własnych oraz wpływanie na poziom generowanego ryzyka.

Poziom adekwatności kapitałowej, mierzony wielkością współczynników kapitałowych, podlega systematycznemu monitorowaniu w okresach miesięcznych, natomiast mierzony wielkością wewnętrznego współczynnika kapitałowego oraz wskaźnika dźwigni finansowej w okresach kwartalnych.

8) Ryzyko braku zgodności

Za całość koordynacji procesu identyfikacji i zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności, jak też za nadzór nad działaniami osoby pełniącej funkcję ds. zgodności odpowiada Prezes Zarządu Banku.

Komórki i jednostki organizacyjne są zobowiązane do informowania osoby pełniącej funkcję ds. ryzyka braku zgodności o przypadkach wystąpienia ryzyka braku zgodności.

Zadania komórki ds. zgodności sprawuje pracownik Stanowiska ds. Obsługi Organów Banku.

W zarządzaniu ryzykiem braku zgodności Bank przede wszystkim kładzie nacisk na prowadzenie działań zgodnych nie tylko z szeroko rozumianymi normami prawnymi (zewnętrznymi i wewnętrznymi), lecz również normami, które charakteryzują Bank, jako instytucję zaufania publicznego.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności polega w Banku na:

- 1) zapobieganiu naruszeń compliance;
- 2) identyfikowaniu naruszeń compliance;

- 3) wdrażaniu odpowiednich działań naprawczych w przypadku pojawienia się naruszeń compliance;
- 4) monitorowaniu, czy wdrożone działania naprawcze są skuteczne.

Pracownik komórki ds. zgodności:

- ✓ prowadzi rejestr naruszeń compliance;
- ✓ sporządza na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej informacji dotyczących stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności, zmian w poziomie ryzyka;
- ✓ przedstawia Zarządowi propozycje działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania w przyszłości;
- ✓ na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance;
- ✓ monitoruje terminowość i zakres aktualizacji procedur wewnętrznych oraz informuje pracowników Banku o zaistniałych zmianach w procedurach wewnętrznych w formie elektronicznej (tj. poprzez system Axence nVision w formie Komunikatów wyświetlanych na stacjach roboczych pracowników) i jednocześnie umieszcza je na stronie Intranetu BS Stara Biała (zakładka: *Wykaz regulacji*);
- ✓ monitoruje na bieżąco zmiany w zewnętrznych przepisach prawa oraz informuje pracowników Banku o zaistniałych zmianach w procedurach zewnętrznych w formie elektronicznej (tj. poprzez system Axence nVision w formie Komunikatów wyświetlanych na stacjach roboczych pracowników) i/lub umieszczanie informacji/materiałów na stronie Intranetu BS Stara Biała (zakładka: *Informacje ogólne/Zmiany w przepisach zewnętrznych*);
- ✓ opiniuje projekty procedur wewnętrznych lub wzorów umów i/lub dba o uzyskanie odpowiednich opinii prawnych pod kątem ich zgodności z zewnętrznymi przepisami prawa oraz występowania ewentualnych zapisów, które mogłyby wygenerować naruszenie compliance (z wyjątkiem wzorów przygotowywanych przez Spółdzielnię lub Bank Zrzeszający);
- ✓ opiniuje nowe produkty lub procesy pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń compliance;
- ✓ opiniuje materiały reklamowe Banku (z wyjątkiem materiałów przygotowywanych przez Bank Zrzeszający);
- ✓ monitoruje realizację zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne, w tym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Spółdzielnię oraz wydanych przez Zarząd w wyniku kontroli wewnętrznych;
- ✓ kształtuje świadomość istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku poprzez realizowanie szkoleń z obszaru compliance.

Raporty o ryzyku braku zgodności skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a więc dotyczą czynności podejmowanych w celu zapewnienia zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi przez Bank standardami postępowania.

Sprawozdania z ryzyka braku zgodności zawierają:

- ✓ podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem; wraz z oceną skutków tych zdarzeń;
- ✓ rekomendowane środki naprawcze;
- ✓ ocenę skutków rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie;
- ✓ podsumowanie procesu wdrażania regulacji wewnętrznych w okresie objętym raportowaniem celem zapewnienia ich dostosowywania do obowiązujących przepisów prawa;
- ✓ ocenę ryzyka braku zgodności, w tym informacje o zmianie profilu ryzyka.

Raporty dotyczące ryzyka braku zgodności do 2017 roku sporządzane były dla Rady Nadzorczej i Zarządu raz w roku (od 2018 r. sporządzane będą w okresach kwartalnych, ponadto po otrzymaniu pisma od Zarządu Spółdzielni będą przekazywane do Spółdzielni).

Pracownik komórki ds. zgodności na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance i ewentualnie rekomendują podjęcie środków naprawczych.

2.4. Strategia w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka (art.435.1.d)

Celem ograniczenia ryzyka Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu, raporty zawierają informację na temat przyczyn przekroczenia, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie ma charakter jednorazowy czy jest wynikiem zmian strukturalnych oraz rekomendacje działań umożliwiających utrzymanie ryzyka na bezpiecznym dla Banku poziomie.

Ponadto obowiązuje „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w Banku Spółdzielczym w Starej Białej” mająca na celu zapewnienie bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie.

2.5. Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku (art.:. 435.1.e)

Oświadczenie Zarządu Banku dotyczące adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Informacji.

2.6. Oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka Banku związanych ze strategią działalności (art.435.1.f)

Oświadczenie Zarządu Banku na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierającego kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym tolerancję na ryzyko określone przez Radę Nadzorczą stanowi załączniki nr 2 do niniejszej Informacji.

2.7. Informacja w zakresie zasad zarządzania

1. Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego (art. 435.2.a)

Członkowie Zarządu Banku nie zajmują stanowisk dyrektorskich.

2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej; strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane (art. 435.2.b-c)

W Banku obowiązuje „Procedura oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Starej Białej”. Celem oceny jest stwierdzenie czy poszczególni członkowie Zarządu z osobna oraz Zarząd kolegialnie daje rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności bankowej z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

3. Utworzenie (bądź nie) przez instytucję oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu, które się odbyły (art. 435.2.d)

Bank nie utworzył oddzielnego komitetu ds. ryzyka.

4. Opis przepływu informacji na temat ryzyk kierowanych do organu zarządzającego (art. 435.2.e)

W Banku funkcjonuje system bieżącego i okresowego informowania i raportowania o istotnych rodzajach ryzyka, a podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem jest formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- ✓ rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku,
- ✓ profilu ryzyka,
- ✓ stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych,
- ✓ wyników testów warunków skrajnych,
- ✓ skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Raporty z zakresu oceny poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka Banku otrzymują: Zarząd Banku i Dyrektorzy jednostek organizacyjnych z zakresu:

- a) w cyklach miesięcznych w zakresie: ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności, ryzyka kredytowego, ryzyka walutowego i adekwatności kapitałowej,

- b) w cyklach kwartalnych w zakresie: ryzyka koncentracji, ryzyka operacyjnego i adekwatności kapitałowej ,
- c) w cyklach rocznych w zakresie: ryzyka braku zgodności oraz innych ryzyk uznanych za istotne.

Rada Nadzorcza w cyklach kwartalnych otrzymują raporty w zakresie określonym w podpunktach a) i b) , natomiast w zakresie określonym w podpunktach c) w okresach rocznych.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczanie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura.

Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

Rozdział 3. Zakres stosowania wymogów rozporządzenia CRR (art. 436)

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

Rozdział 4. Fundusze własne (CRR art. 437)

Bank przyjął strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz 492 Rozporządzenia 575/2013 CRR oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji.

Fundusze własne zgodnie z powyższymi przepisami obejmują:

- 1) Kapitał Tier I w skład którego wchodzi kapitał podstawowy Tier I, obejmujący między innymi skumulowane inne całkowite dochody, fundusz zasobowy, fundusz ogólnego ryzyka bankowego, fundusz udziałowy i kapitały dodatkowe kapitału Tier I obejmujące wyemitowane obligacje;
- 2) Kapitał Tier II, obejmujący między innymi pożyczki podporządkowane spełniające kryteria określone w art. 63 Rozporządzenia 575/2013.

Niektóre pozycje funduszy własnych, podlegają korektom z tytułu pomniejszeń w wyniku ich amortyzacji.

Do 31.08.2017 roku do czasu uzyskania zgody przez KNF na stosowne zmiany w statucie i KRS dotyczące zaliczenia udziałów wniesionych do 28.06.2013 r. amortyzacji dziennej podlegał fundusz udziałowy. W ciągu 2017r amortyzacji dziennej podlegała pożyczka podporządkowana. Fundusz z aktualizacji środków trwałych został zamortyzowany w roku 2017 w 80%.

Fundusze własne wyniosły na dzień 31 grudnia 2017 r. **18.979 tys. zł** i zwiększyły się w porównaniu ze stanem na początek roku o 16,0%, tj. o 2.621 tys. zł.

Fundusze własne Banku składały się z kapitału podstawowego Tier I w wysokości **16.542 tys. zł** oraz kapitału Tier II w wysokości **2.437 tys. zł**. Udział kapitału Tier I w funduszach własnych ogółem stanowił **87,2%**, kapitału Tier II **12,8%**.

Bank do kapitału Tier II zalicza za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego dwie pożyczki podporządkowane.

Elementy składowe funduszy własnych na potrzeby obliczenia łącznego współczynnika kapitałowego określa Rozporządzenie Wykonawcze 1423/2013. Z uwagi na fakt, iż w Banku nie występuje większości elementów składowych funduszy własnych, o których mowa w Rozporządzeniu 1423/2013 Bank prezentuje tylko te pozycje funduszy własnych, które w Banku występowały na dzień 31 grudnia 2017 r.

Fundusze własne na dzień 31 grudnia 2017 r. stanowiące podstawę obliczenia łącznego współczynnika kapitałowego

	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2017 r. [tys. zł.]	Opis głównych cech instrumentów	Przepis Rozporządzenia CRR
1.	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	14.062	Fundusz tworzony z odpisów z zysków oraz wpłat wpisowego	Art.26 ust. 1 lit. e
2.	Fundusze ogólnego ryzyka	250	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata	Art. 26 ust. 1 lit. f
3.	Fundusz udziałowy	674	Fundusz udziałowy tworzony z wpłat członków Banku Wartość udziałów członkowskich wniesionych do 28.06.2013r.	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET 1 art. 483 (1) do (3) i art. 484-487 Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasady praw nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowania do CET 1 określone w art. 484-487
4.	Zyski zatrzymane za zgodą KNF	1.353	Zweryfikowany wynik finansowy netto 2016 r. zaliczony za zgodą KNF	Art. 26 ust. 1 lit. c
	Fundusz z aktualizacji środków trwałych	282	Fundusz powstały w roku 1995 r. z przeszacowania środków trwałych stosownie do zarządzenia Ministra Finansów	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3
	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I przed korektami regulacyjnymi	16.621		
	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER	- 79		

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2017 r. [tys. zł.]	Opis głównych cech instrumentów	Przepis Rozporządzenia CRR
I: korekty regulacyjne			
Wartości niematerialne i prawne	- 23	Wartość netto wartości niematerialnych i prawnych pomniejszająca fundusze własne zgodnie z przepisami art. 127 Prawa bankowego	Art. 36 ust.1 lit. b
Fundusz z aktualizacji środków trwałych	- 56	Fundusz powstały w roku 1995 r. z przesacowania środków trwałych stosownie do zarządzenia Ministra Finansów – pomniejszający fundusze własne w 20% stosownie do zaleceń KNF	
KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	16.542		
Kapitał Tier II	2.437	Pożyczka podporządkowana amortyzowana w wysokości 20% podstawy	Art. 62 li. a
Fundusze własne razem (Łączny kapitał = Kapitał Tier I +Kapitał Tier II)	18.979		

Omówienie elementów składowych Funduszy własnych ujawnionych na dzień 31 grudnia 2017 r.

- ✓ Kapitał rezerwowy składa się z funduszu zasobowego i rezerwowego. Poziom funduszu zasobowego wg stanu na dzień 31.12.2017 r. w relacji do stanu na początek roku wykazał wzrost o 1.339 tys. zł. Źródłem wzrostu funduszu była nadwyżka bilansowa roku 2016 przekazana w całości na fundusz zasobowy oraz przeniesienie funduszu rezerwowego;
- ✓ Fundusz ogólnego ryzyka nie wykazał w roku 2017 zmian;
- ✓ Fundusz udziałowy wzrósł o 310 tys. zł z . z tytułu uzyskania zgody KNF na stosowne zmiany w statucie i KRS dotyczące zaliczenia udziałów wniesionych do 28.06.2013 r., z uwagi na posiadaną cechę „wieczystości” został zgodnie z CRR, zaliczony do funduszy własnych;
- ✓ Instrumenty kapitałowe obejmują dwie pożyczki podporządkowane zaliczane za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do funduszy uzupełniających zgodnie z wcześniejszymi przepisami prawa. Pożyczka udzielona na okres kredytowania wynoszący 7 lat, od dnia 28 grudnia 2010 r. do dnia 27 grudnia 2017 r. podlegała amortyzacji zgodnie z wytycznymi KNF od 1 stycznia 2014r. , pożyczka udzielona na okres kredytowania wynoszący 7 lat, od 16 października 2015r. do 16 października 2022r. podlega amortyzacji od 16.10.2017r. Pożyczka udzielona na okres kredytowania wynoszący 6 lat, od 20 października 2017r do 31.12.2023r. podlega amortyzacji od 31.12.2018r.

Roczna amortyzacja pożyczek w 2017 roku wyniosła 362 tys. zł.

Bank spełnia wymagania kapitału założycielskiego określone w art. 12 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r.

W roku 2017 nie dokonywano sekurytyzacji aktywów.

Rozdział 5. Wymogi kapitałowe (CRR art. 438)

5.1 Opis metody stosowanej do oceny adekwatności kapitałowej

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występującego w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę wymaganego kapitału regulacyjnego oraz dodatkowych wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyk nieujętych oraz nie w pełni pokrytych kapitałem regulacyjnym.

Szacowanie kapitału wewnętrznego tj. zweryfikowanie wymogu regulacyjnego oraz wyliczenie ewentualnych dodatkowych wymogów określa procedura „Zasady szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Starej Białej.”

Model przyjęty przez Bank opiera się na minimalnym wymogu kapitałowym (8%) wynikającym z Filaru I. Podejście to zmierza do oszacowania, jakiego dodatkowego kapitału może wymagać uwzględnienie tych rodzajów ryzyka, które nie są pokryte lub nie są w pełni pokryte przez minimalny wymóg kapitałowy (8%) wynikający z Filara I.

Budowa modelu (ICAAP) rozpoczyna się od identyfikacji ryzyk występujących w działalności Banku. Ryzyka zidentyfikowane są okresowo weryfikowane pod kątem swojej istotności dla Banku. Istotność ryzyka jest określana w stosunku do ustalonych przez Bank kryteriów. Ryzyko uznane za istotne jest uwzględniane w rachunku kapitału wewnętrznego.

Rezultatem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.

Zasadniczym celem kapitałowym Banku jest sukcesywne zwiększanie funduszy własnych oraz utrzymanie ich na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Banku i utrzymanie całkowitego współczynnika kapitałowego na poziomie co najmniej 13,255% i współczynnika kapitału Tier I na poziomie co najmniej 10,25%.

Bank postanowił, że będzie zarządzał ryzykiem i kapitałem w taki sposób, aby ryzyko ponoszone przez Bank nie absorbowало więcej niż 95% funduszy własnych Banku. Przyjęcie limitu ma charakter ostrożnościowy i pozwala zachować margines bezpieczeństwa.

Zarządzanie kapitałem odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Starej Białej”. Bank co roku opracowuje i aktualizuje plan kapitałowy na okres kolejnych pięciu lat.

Do wyliczenia wymogów kapitałowych na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank stosował przepisy określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady 575/2013. Szczegółowy sposób wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka regulują obowiązujące w Banku procedury wewnętrzne.

Bank Spółdzielczy w Starej Białej stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- a) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- b) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego,
- c) metodę minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR.

Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczanych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

Kapitał regulacyjny na dzień 31.12.2017 r. został obliczony na ryzyko kredytowe i ryzyko operacyjne.

Wymóg kapitałowy obliczony został w zakresie portfela bankowego, ponieważ wszystkie operacje przeprowadzone przez Bank były zaliczone do portfela bankowego.

Kapitał wewnętrzny na poszczególne ryzyka obliczany jest jako koszt lub utracony przychód, który może pojawić się w sytuacji nieoczekiwanej. Koszt lub utracony przychód obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne. Dodatkowym wymogiem kapitałowym będzie kwota o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka.

Na dzień 31.12.2017 r. Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej.

5.2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego został wyliczony z wykorzystaniem metody standardowej.

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia wobec (MŚP) dla każdej z klas ekspozycji wg stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Lp.	Kategorie ekspozycji	Stan na 31.12.2017r. [tys. zł]
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	X
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	38
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	396
6.	Ekspozycje detaliczne	7.612
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	991
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	303
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	X
11.	Ekspozycje kapitałowe	110
12.	Inne pozycje	518
	SUMA poz. od 1 do 12	9.970

Poziom kapitału wewnętrznego na dzień 31 grudnia 2017 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2017r. [tys. zł]
1.	Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe	12.344
1.1.	- kapitał regulacyjny	9.970
1.2.	- dodatkowy kapitał	2.374
2.	Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne	1.103
2.1.	- kapitał regulacyjny	1.103
2.2.	- dodatkowy kapitał	X
3.	Kapitał wewnętrzny na ryzyko walutowe	X
3.1	- kapitał regulacyjny	X
3.2	- dodatkowy kapitał	X
4.	Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej	1.665
5.	Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności	164
5.	KAPITAŁ REGULACYJNY	11.073
6.	DODATKOWY KAPITAŁ	4.203
7.	KAPITAŁ WEWNĘTRZNY	15.276
8.	FUNDUSZE WŁASNE	18.979
9.	Łączny współczynnik kapitałowy	13,71%
10.	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	11,95%
11.	Współczynnik kapitału Tier I	11,95%
12.	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	9,94%

Dodatkowy wymóg kapitałowy w kwocie 4.203 tys. zł. został obliczony na ryzyko kredytowe, ryzyko stopy procentowej i ryzyko płynności, ponieważ wynik testu warunków skrajnych przekroczył akceptowalny poziom ryzyka. Kapitał wewnętrzny na pozostałe ryzyka istotne nie wystąpił.

Według stanu na dzień 31.12.2017 r. kapitał regulacyjny wyniósł 11.073 tys. zł, kapitał wewnętrzny 15.276 tys. zł.

Wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego była wynikiem ryzyka ponoszonego przez Bank.

Rozdział 6. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta (CRR art. 439)

Bank nie ogłasza informacji w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta, ponieważ w Banku nie występowały instrumenty pochodne oraz transakcje z przyrzeczeniem odkupu w rozumieniu art. 439 CRR.

Rozdział 7. Bufory kapitałowe (CRR art. 440)

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. *o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP*. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

Wysokość obowiązującego wskaźnika bufora antycyklicznego	Data, od której obowiązuje wskaźnik bufora antycyklicznego
0%	1 stycznia 2016

Zgodnie ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 o *nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym* instytucje były **zobowiązane utrzymywać do końca 2017 roku bufor zabezpieczający w wysokości 1,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko**, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (tzw. CRR).

Bufor zabezpieczający dla Banku Spółdzielczego w Starej Białej wynosił 1.730 tyś. zł na koniec 2017 r.

Rozdział 8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego (CRR art.. 441)

Obowiązek ujawnienia nie dotyczy Banku.

Rozdział 9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego (CRR art. 442)

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowanie odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań, tj.:

- ✓ budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego, w tym portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- ✓ podejmowanie działań mających na celu zabezpieczenie się przed ryzykiem pojedynczej transakcji oraz ryzykiem portfelowym;
- ✓ podejmowanie działań organizacyjno-proceduralnych.

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, następujące ekspozycje uznaje się za ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania:

- 1) ekspozycje których okres przeterminowania przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznej 500 zł, w przypadku pozostałych klas ekspozycja przeterminowana przekracza 3.000 zł;
- 2) ekspozycja została zaklasyfikowana do kategorii ryzyka „zagrożone”.

W sytuacji, gdy kredytobiorca posiada kilka ekspozycji, ale tylko część z nich dotyczy niewykonania zobowiązania, do tej klasy zaliczane są tylko ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – w przypadku ekspozycji wobec klientów detalicznych; wszystkie ekspozycje kredytobiorcy – w przypadku pozostałych klientów.

Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości (art. 442a)

Ekspozycja przeterminowana – ekspozycja, której przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza, w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 zł zgodnie z podejściem określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków) Dz. U. Nr 235, poz. 1589)

Ekspozycjami zagrożonymi są należności o kategorii: „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
  - ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
  - ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
  - terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
  - sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

Bank rozróżnia następujące rodzaje należności zagrożonych:

1. W przypadku ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa klasyfikuje się je do następujących kategorii:
  - „wątpliwe” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do terminu (harmonogramu) spłat określonego w momencie powstania zobowiązania Skarbu Państwa przekracza jeden rok i nie przekracza 2 lat,
    - ekspozycje kredytowe o nie określonym terminie (harmonogramie) płatności, dla których okres od momentu powstania zobowiązania Skarbu Państwa do momentu klasyfikacji nie przekracza jednego roku,
  - „stracone” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do terminu (harmonogramu) spłat określonego w momencie powstania zobowiązania Skarbu Państwa przekracza 2 lata,
    - ekspozycje kredytowe o nie określonym terminie (harmonogramie) płatności, dla których okres od momentu powstania zobowiązania Skarbu Państwa do momentu klasyfikacji przekracza jeden rok,
    - wszelkie ekspozycje kredytowe sporne.
2. W przypadku ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych klasyfikuje się je do następujących kategorii „stracone” – obejmujące:
  - ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
  - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub rozpoczął zaspokajanie się z przedmiotów zabezpieczeń w innym trybie,

- ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
  - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.
3. W przypadku ekspozycji kredytowych z tytułu pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych klasyfikuje się je do następujących kategorii:
- „poniżej standardu” – obejmujące ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
  - „wątpliwe” – obejmujące ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
  - „stracone” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
    - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
    - ekspozycje kredytowe względem dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.
4. W przypadku ekspozycji kredytowych wobec klientów prowadzących pełną sprawozdawczość z wyłączeniem ekspozycji kredytowych wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz wobec banków spółdzielczych i banków komercyjnych klasyfikuje się je do następujących kategorii:
- „poniżej standardu” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji, w tym zawsze, jeżeli klient ponosi stratę finansową, która stanowi nie więcej niż 25% jego kapitałów własnych, z uwzględnieniem wyłączeń,
  - „wątpliwe” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, w tym zawsze, jeżeli klient ponosi stratę finansową, która stanowi ponad 25% i nie więcej niż 50% jego kapitałów własnych, po uwzględnieniu wyłączeń,
  - „stracone” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
    - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

5. W przypadku ekspozycji kredytowych wobec jednostek samorządu terytorialnego klasyfikuje się je do następujących kategorii:
- „poniżej standardu” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji,
  - „wątpliwe” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu,
  - „stracone” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
    - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego.
6. W przypadku ekspozycji kredytowych wobec banków spółdzielczych i banków komercyjnych klasyfikuje się je do następujących kategorii:
- „poniżej standardu” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec banków spółdzielczych, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie dla terminowej spłaty ekspozycji, w tym w szczególności jeżeli w banku wystąpiła strata finansowa, powodująca obniżenie przynajmniej jednego ze współczynników kapitałowych poniżej minimum regulacyjnego z uwzględnieniem połączonego bufora,
  - „wątpliwe” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec banków, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, w tym w szczególności jeżeli w banku wystąpiła strata finansowa, powodująca obniżenie przynajmniej jednego ze współczynników kapitałowych poniżej minimum regulacyjnego,
  - „stracone” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec banków, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu, w tym w szczególności jeżeli w banku wystąpiła strata finansowa, powodująca obniżenie przynajmniej jednego ze współczynników kapitałowych poniżej minimum regulacyjnego,
    - ekspozycje kredytowe wobec banków, w których ustanowiono zarząd komisaryczny;

- ekspozycje kredytowe wobec banków, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji.
7. W przypadku ekspozycji kredytowych wobec rolników nie prowadzących sprawozdawczości, klientów prowadzących uproszczoną księgowość klasyfikuje się je do następujących kategorii:
- „poniżej standardu” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie dla terminowej spłaty ekspozycji,
  - „wątpliwe” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu,
  - „stracone” – obejmujące:
    - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji,
    - ekspozycje kredytów wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
    - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
    - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (art. 442 b)

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii:

- ✓ „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- ✓ „pod obserwacją”,
- ✓ „zagrożonych”, w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Wysokość rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Należności z rozpoznaną utratą wartości wyceniane są na podstawie indywidualnej oceny uwzględniającej okres przeterminowania, warunki ekonomiczno-finansowe oraz przyjęte zabezpieczenia. Wycena należności sporządzana jest według formuły: należność brutto pomniejszana jest o efektywną stopę procentową i wartość utworzonej rezerwy celowej.

Należność bez utraty wartości w sytuacji normalnej wyceniana jest portfelowo raz w miesiącu według formuły: należność brutto pomniejszana jest o ESP oraz wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności.

Należność bez utraty wartości w sytuacji „pod obserwacją” wyceniana jest indywidualnie, w sposób opisany w należnościach zagrożonych.

Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji (art. 442 c)

Należności Banku według stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższe zestawienie

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2017 r. [tys. zł]
1.	Lokaty i środki na rachunkach bankowych	59.632
2.	Kredyty i pożyczki	174.984
3.	Inne należności	17
3.	Skupione wierzytelności	141
4.	Zrealizowane gwarancje	168
5.	Fundusz pomocowy (IPS)	890
5.	Odsetki	1.260
6.	Korekty wartości	(-) 1.341
	Należności brutto razem	235.751
	Rezerwy	(-) 2.589
	Należności netto razem	233.162

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2017r. bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji z 4 stanów kwartalnych 2017 , tj. I, II, III i IV kwartał 2017 r. w podziale na klasy przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł.)

Lp.	Kategorie ekspozycji	Stan na 31.12.2017 r.	Średnia kwota w okresie 2017 r (stany na
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1.245	1.183
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2.384	1.974
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	62	58
4.	Ekspozycje wobec instytucji	58.434	61.078
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców	9.930	14.782
6.	Ekspozycje detaliczne	166.310	75.552
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	16.553	95.839

8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3.900	3.123
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
10.	Ekspozycje kapitałowe	1.381	1.312
11.	Inne ekspozycje	8.914	9.071
	RAZEM:	269.113	263.972

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczególnymi podziałami w stosowanych przypadkach (art. 442 d)

Teren działania Banku Spółdzielczego w Starej Białej obejmuje obszar województwa mazowieckiego, w obrębie którego zlokalizowana jest Centrala i Oddziały Banku. Jednak w rzeczywistości główny teren, na którym skupia się działalność Banku, a także gdzie ma miejsce zamieszkania większość jego udziałowców oraz klientów, zamyka się w obrębie pięciu gmin tj. Stara Biała, Mochowo, Sierpc, Łąck i Płock.

W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty.

Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosowanych przypadkach (art. 442 e)

Struktura zaangażowania (kapitał i odsetki) Banku według typu kontrahenta w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2017 r. została zaprezentowana w poniższych tabelach:

Lp.	Typ kontrahenta	Stan na 31.12.2017 r. [tys. zł]
I.	SEKTOR FINANSOWY	
1.	Banki	59.679
1.1.	Należności normalne	59.679
1.2.	Należności pod obserwacją	-
1.3.	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym:		59.679
II.	SEKTOR NIEFINANSOWY	
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	180
	Należności normalne	180
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz	39.329
	Należności normalne	31.915

Lp.	Typ kontrahenta	Stan na 31.12.2017 r. [tys. zł]
	Należności pod obserwacją	3.596
	Należności zagrożone	3.818
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	24.177
	Należności normalne	21.992
	Należności pod obserwacją	1.486
	Należności zagrożone	699
4.	Osoby prywatne	36.019
	Należności normalne	34.407
	Należności pod obserwacją	1.213
	Należności zagrożone	399
5.	Rolnicy indywidualni	74.996
	Należności normalne	74.137
	Należności pod obserwacją	536
	Należności zagrożone	322
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	250
	Należności normalne	250
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym:		174.967
III.	SEKTOR BUDŻETOWY	
	Należności normalne	2.445
	Należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym:		2.445

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach według stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Kwota zaangażowania	Należności zagrożone	Rezerwy celowe
Rolnictwo	78.096	300	67
Przetwórstwo przemysłowe	11.565	1.062	219
Budownictwo	8.087	1.609	571
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych; włączając motocykle	18.375	915	567
Transport, gospodarka magazynowa	4.184	-	-

Inne	11.550	185	175
Ogółem:	131.857	4.071	1.599

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorię ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosowanych przypadkach (art. 442 f)

Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności (bez odsetek) w podziale na istotne klasy należności według stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela (dane prezentowane w tys. zł.)

Klasy należności	Bez określonego terminu	do 1 roku	pow. 1 roku do 5 lat	pow. 5 do 10 lat	pow.10 do 20 lat	pow. 20 lat
1.Kasa	2.444	-	-	-	-	-
2.Należności od sektora finansowego	16.295	43.337	-	-	-	-
- pozostałe monetarne instytucje finansowe	16.295	43.250	-	-	-	-
3.Należności od sektora niefinansowego	39.080	27.738	59.713	31.762	13.409	2.129
- gospodarstwa domowe	16.692	22.717	52.612	28.359	13.017	1 239
- przedsiębiorstwa	22.298	4.950	7.012	3.403	392	890
- instytucje niekomercyjne	90	71	89	-	-	-
4.Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	1	271	1.160	935	7	-
RAZEM:	57.820	71.325	60.873	32.697	13.416	2.129

Podział na istotne branże lub typy kontrahenta – kwoty: (art.422 g)

- 1) **ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, przedstawione oddzielnie,**
- 2) **korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego,**
- 3) **narzutów związanych z korektami z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w danym okresie sprawozdawczym.**

Strukturę należności zagrożonych w wartości bilansowej, tj. po pomniejszeniu o utworzone rezerwy celowe, odpisy aktualizujące i pobraną prowizję od udzielonych kredytów rozliczaną wg ESP w rozbiciu na istotne klasy ekspozycji kredytowych wg stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki oraz spółdzielnie	
	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	3.818

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w tys. zł
	Kredyty zagrożone, w tym:	3.274
	Kredyty przeterminowane	1.894
	Odsetki	544
	Rezerwy celowe	1.317
	Rezerwy na inne należności	8
	Odpisy aktualizujące	522
	Korekta wartości	3
	Wartość bilansowa	1.968
2.	Przedsiębiorcy indywidualni	
	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	700
	Kredyty zagrożone, w tym:	497
	Kredyty przeterminowane	266
	Odsetki	203
	Rezerwy celowe	215
	Rezerwy na inne należności	1
	Odpisy aktualizujące	202
	Korekta wartości	0
	Wartość bilansowa	282
3.	Osoby prywatne	
	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	399
	Kredyty zagrożone, w tym:	312
	Kredyty przeterminowane	17
	Odsetki	87
	Rezerwy celowe	21
	Rezerwy na inne należności	0
	Odpisy aktualizujące	86
	Korekta wartości	0
	Wartość bilansowa	292
4.	Rolnicy indywidualni	
	Należności zagrożone (kredyty i odsetki)	321
	Kredyty zagrożone, w tym:	300
	Kredyty przeterminowane	0
	Odsetki	21
	Rezerwy celowe	67
	Rezerwy na inne należności	0
	Odpisy aktualizujące	11
	Korekta wartości	0
	Wartość bilansowa	243

Wartość netto wszystkich ekspozycji zagrożonych wyniosła **2.785** tys. zł

Uzgodnienie zmian korekt o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości (art. 442 i)

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące odsetki związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1,5% - w przypadku kategorii ryzyka „pod obserwacją”,
- 20% - w przypadku kategorii ryzyka „poniżej standardu”,
- 50% - w przypadku kategorii ryzyka „wątpliwe”,
- 100% - w przypadku kategorii ryzyka „stracone”.

Rezerwy celowe

Kategorie należności	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia rezerw (utworzenie)	Rozwiązanie rezerw	Stan na koniec roku obrotowego
Należności pod obserwacją	32	66	36	63
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	32	66	36	63
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	53	34	82	5
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	53	34	82	5
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności wątpliwe	246	146	325	67
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	246	146	325	67
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności stracone	990	864	306	1.548
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	990	864	306	1.548
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Razem:	1.321	1.183	749	1.683

Odpisy aktualizujące odsetki

Kategorie należności	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia rezerw (utworzenie)	Rozwiązanie rezerw	Stan na koniec roku obrotowego
Należności pod obserwacją	1	1	0	1
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	1	1	0	1
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	3	3	3	3
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	3	3	3	3
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności wątpliwe	9	22	9	22
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	9	22	9	22
- sektor budżetowy	-	-	-	-
Należności stracone	699	122	24	796
- sektor finansowy	-	-	-	-
- sektor niefinansowy	699	122	24	796

- sektor budżetowy	-	-	-	-
Razem:	712	147	36	823

W roku 2017 odzyskano **3.505,05** zł z tytułu kredytów uprzednio spisanych w straty Banku. Odzyskane należności ujęte zostały w Rachunku zysków i strat jako **pozostałe przychody Banku**.

Stan korekt wartości z tytułu zapłaconych przez klienta prowizji od naliczonych kredytów na początek i koniec roku 2017 zaprezentowano w poniższej tabeli (dane w tys. zł):

Korekty wartości	Stan na 01.01.2017 r. [tys. zł]	Struktura %	Stan na 31.12.2017 r. [tys. zł.]	Struktura %
SEKTOR NIEFINANSOWY				
- w sytuacji normalnej	1.213	94,4	1.298	96,8
- w sytuacji pod obserwacją	30	2,4	40	3,0
- w sytuacji poniżej standardu	13	1,0	3	0,2
- w sytuacji wątpliwej	3	0,2	0	0,0
- w sytuacji straconej	25	2,0	0	0,0
RAZEM:	1.284	100	1.341	100
SEKTOR BUDŻETOWY				
- w sytuacji normalnej	-	-	-	-

Rozdział 10. Aktywa wolne od obciążeń (CRR art. 443)

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Na koniec 2017r. Bank posiadał aktywa nieobciążone w wysokości 53.111 tys. zł. : środki na rachunku bieżącym w walucie obcej w BZ w kwocie 555 tys. zł, lokata „automatyczny” overnight w kwocie 565 tys. zł, lokaty terminowe łącznie 43.337 tys. zł oraz środki na rachunku Minimum Depozytowego w kwocie 8.654 tys. zł (rachunek prowadzony w ramach Systemu Ochrony SGB).

Rozdział 11. Korzystanie z ECAI – Zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (CRR art. 444)

W 2017 roku Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

Rozdział 12. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (CRR art. 445)

W 2017r. w zakresie ryzyka rynkowego Bank jest zobowiązany do wyliczania wymogu jedynie na ryzyko walutowe. Wymóg na ryzyko walutowe w 2017r. nie wystąpił.

Lp.	Ryzyko walutowe	wymóg
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust 3 lit.b)	Nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust 3 lit.c)- ryzyko walutowe	0

Rozdział 13. Ryzyko operacyjne (CRR art. 446)

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia przez Bank strat, wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów informatycznych lub zdarzeń zewnętrznych. Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstawania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystania narzędzi statystycznych.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z nową Rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii.

Proces ewidencji incydentów ryzyka operacyjnego realizowany jest za pomocą programu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwia rejestrację, analizę, pomiar i monitorowanie ryzyka.

W 2017 r. zarejestrowano łącznie 89.040 incydentów ryzyka operacyjnego o łącznej wartości bezpośrednich strat w wysokości 21,38 tys. zł. Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony. Prawie cały obszar analizy incydentów stanowi analiza zdarzeń stanowiących potencjalne zagrożenie pracy Banku automatycznie pozyskanych z systemu bankowego z jego następujących źródeł: Internet Banking, Novum Bank, Bankomaty, Home Banking.

W 2017 r. zarejestrowano zdarzenia ryzyka operacyjnego w ramach czterech kategorii:

- oszustwa zewnętrzne (kategoria 2),
- szkody związane z aktywami rzeczowymi (kategoria 5),
- zakłócenia działalności banku i awarie systemów (kategoria 6),
- wykonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami operacyjnymi (kategoria 7).

W omawianym okresie odnotowano w bankowości elektronicznej 18 incydentów dotyczących nieudanych prób zalogowania się do kont internetowych Klientów. Próby logowania dotyczyły urządzeń z adresami IP znajdującymi się na terenie Chin i Stanów Zjednoczonych, zaklasyfikowanych do tzw. „czarnej listy”.

Ryzyko działań hackerskich nadal wzrasta jednak Bank we współpracy z dostawcą oprogramowania (Zakład Usług Informatycznych Novum) systematycznie uruchamia mechanizmy zwiększające bezpieczeństwo usługi Internet Banking.

W omawianym okresie odnotowano 5 incydentów w kategorii 5. „Szkody związane z aktywami rzeczowymi”. Incydenty dotyczyły nieprawidłowego działania sprzętu oraz 1 incydent wynikający z wandalizmu. W dniu 7 maja 2017 r. dokonano włamania do bankomatu. Nieznanym sprawcom nie udało się otworzyć i pobrać kaset z gotówką jednakże uszkodzono drzwi wejściowe, drzwi do pomieszczenia bankomatowego, drzwi do sejfów bankomatu, system alarmowy. Nieprzewidziany koszt zaistniałej sytuacji bez wydatku na zakup nowego bankomatu to 9.537,26 zł. Po dokonanej przeglądzie została podjęta decyzja o zakupie nowego bankomatu.

Incydenty z kategorii 6 i 7 stanowią około 100 % ogółu zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotyczą głównie: awarii bankomatów, błędów logowania, automatycznych korekt księgowych, usunięć dokumentów. Występujące pomyłki są wykrywane na bieżąco i natychmiast korygowane.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2017 r.

Lp.	Podział wg kategorii	Razem	Straty
-----	----------------------	-------	--------

			bezpośrednie (w tys. zł)
1.	Oszustwa wewnętrzne	-	-
2.	Oszustwa zewnętrzne (próby logowania do kont internetowych)	18	-
3.	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	-	-
4.	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	-	-
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	5	10,95
6.	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	13.362	10,43
7.	Wykonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami operacyjnymi	75.655	-
RAZEM:		89.040	21,38

W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego Bank podejmuje działania prewencyjne na rzecz m.in. sprawnego funkcjonowania bankomatów, zapewnienia bezpieczeństwa Klientów korzystających z bankowości elektronicznej.

W roku 2017 nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

Rozdział 14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym (CRR art. 447)

Zróznicowanie między ekspozycjami pod względem ich celów, w tym w zakresie zysków kapitałowych oraz celów strategicznych, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny, w tym zasadnicze założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz wszystkie znaczące zmiany tych praktyk (art. 447 a)

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia oraz opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz opis wszelkich istotnych zmian tych praktyk przedstawiono poniżej.

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, nie notowane na giełdzie wg stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Ilość akcji/udziałów	Wartość bilansowa	Cel nabycia
1.	Akcje SGB-Banku S.A.	11.685	1.281.164,00zł.	Przyczyny strategiczne
2.	Akcje BPS S.A	1	1,90 zł.	Przyczyny strategiczne
	Razem:	11.686	1.281.165.90 zł	

W portfelu Banku na dzień 31.12.2017 r. znajduje się 11.685 szt. akcji, z tego akcje SGB-Banku S.A. w Poznaniu w kwocie 1.281.164,00 zł. o wartości nominalnej 100 zł za sztukę. Bank posiada jedną akcję Banku Polskiej Spółdzielczości w kwocie 1,90 zł. Akcje wycenione zostały według wartości godziwej, za którą przyjęto wartość księgową podmiotu emitującego, nie wyższą niż cena nabycia.

Bankowe papiery wartościowe według stanu na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość papierów wartościowych	Wartość bilansowa w tys. zł	Cel nabycia
1.	Bankowe pap. wart. SGB-Banku S.A.	10	100	przyczyny strategiczne
Razem:		10	100	-

Bank posiada papier wyemitowanych w dniu 14 grudnia 2012 roku przez SGB-Bank S.A. w Poznaniu o wartości nominalnej 10 tys. zł za sztukę, których wartość wraz z naliczonymi odsetkami na dzień 31.12.2017 r. wynosi 100 tys. zł. Zasady naliczania i wypłaty odsetek od BPW określone zostały w prospekcie emisyjnym SGB-Bank S.A. w Poznaniu.

Papiery wartościowe wycenione zostały według wartości godziwej, za którą przyjęto wartość księgową podmiotu emitującego, nie wyższą niż cena nabycia.

Wycena aktywów i pasywów na dzień bilansowy dokonywana jest według zasad określonych w ustawie o rachunkowości, tj.:

- 1) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne - według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości,
- 2) nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne zaliczane do inwestycji - według zasad, stosowanych do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, określonych w pkt. 1 oraz w art. 31, art. 32 ust. 1-5 i art. 33 ust. 1 lub według ceny rynkowej bądź inaczej określonej wartości godziwej,
- 3) środki trwałe w budowie - w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości,
- 4) udziały w innych jednostkach oraz inne inwestycje zaliczone do aktywów trwałych - według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia - jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 ust. 4,
- 5) inwestycje krótkoterminowe - według ceny (wartości) rynkowej albo według ceny nabycia lub ceny (wartości) rynkowej, zależnie od tego, która z nich jest niższa albo według skorygowanej ceny nabycia - jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności, a krótkoterminowe inwestycje, dla których nie istnieje aktywny rynek, w inny sposób określonej wartości godziwej,
- 6) rzeczowe składniki aktywów obrotowych - według cen nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od cen ich sprzedaży netto na dzień bilansowy,
- 7) należności - w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności,
- 8) zobowiązania - w kwocie wymagającej zapłaty,
- 9) rezerwy - w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości,

10) udziały – według cen nabycia,

11) kapitały (fundusze) własne oraz pozostałe aktywa i pasywa - w wartości nominalnej,

z uwzględnieniem odpowiednio przepisów wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt. 8 lit. c ustawy o rachunkowości, przepisów rachunkowości zabezpieczeń, o których mowa w rozdziale 7 oraz następujących zasad:

- 1) aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - bank wycenia według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej zalicza odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych, z zastrzeżeniem że zobowiązanie, które ma zostać rozliczone przez przekazanie instrumentu kapitałowego, którego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, bank wycenia według zamortyzowanego kosztu,
- 2) kredyty i pożyczki oraz inne należności banku, które nie zostały zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu - bank wycenia według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej,
- 3) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - bank wycenia według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, do momentu wyłączenia aktywów finansowych z bilansu, w którym skumulowane skutki zmian wartości godziwej ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny bank ujmuje odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych; naliczone odsetki bank ujmuje w przychodach z tytułu odsetek; należne dywidendy bank ujmuje w przychodach z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu; w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, bank ujmuje skumulowane straty ujęte w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny jako koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących,
- 4) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności - bank wycenia według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej,
- 5) akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych - bank wycenia według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów aktualizujących, lub według wartości godziwej,
- 6) akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych, które bank przeznaczają do sprzedaży - bank wycenia w wartości bilansowej albo w wartości godziwej, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa, z uwzględnieniem oszacowanych przez bank kosztów sprzedaży,
- 7) aktywa przejęte za długi - bank wycenia według wartości godziwej, a skutki wyceny zalicza odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub pozostałych kosztów operacyjnych; w przypadku gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy,
- 8) zobowiązania finansowe - które nie zostały zakwalifikowane do aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, bank wycenia według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej,
- 9) zobowiązania finansowe powstałe w wyniku utrzymania przez bank zaangażowania w przeniesionych aktywach finansowych lub powstałe w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, a których nie wyłączone z bilansu, bank wycenia:

- a) według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, jeżeli przeniesiony składnik aktywów wyceniany jest według tej metody,
- b) w wartości godziwej, jeżeli przeniesiony składnik aktywów wyceniany jest według tej metody.

Rozdział 15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnianym w portfelu handlowym (CRR art. 448)

Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej (art. 448 a)

Ryzyko stopy procentowej definiowane jest jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania,
- 2) ryzyko bazowe,
- 3) ryzyko opcji klienta,
- 4) ryzyko krzywej dochodowości.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością miesięczną, przy wykorzystaniu następujących metod:

- 1) analizy luki przeszacowania stopy procentowej,
- 2) symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- 3) analizy zmian wartości ekonomicznej banku,
- 4) analizy podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej.

Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp (art. 448 b)

Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w związku z dokonywaną oceną potencjalnego wpływu na sytuację finansową banku dużych zmian parametrów rynkowych lub zmian w profilu ryzyka banku. Stanowią one narzędzie diagnostyczne oceniające stabilność przychodów Banku w sytuacjach niekorzystnych.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej obejmujący aspekty badania sytuacji szokowej w zakresie:

- ✓ ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 p.b. oraz
- ✓ ryzyka opcji klienta przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 p.b.,
- ✓ wpływu zmian stóp procentowych o 200 p.b. na wartość ekonomiczną Banku.

W przypadku spadku stóp o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy Banku w skali 12 miesięcy z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego zmniejszy się o 2.045 tys. zł, natomiast przy założeniu, że stopy procentowe wzrosną o 200 p.b. wynik odsetkowy wzrośnie o 907 tys. zł. Przy podobnych założeniach zmian stóp procentowych w przypadku ryzyka opcji klienta wynik odsetkowy nie zmieni się.

Według stanu na dzień 31.12.2017 r. wrażliwość wartości ekonomicznej Banku wynikająca ze wzrostu stóp procentowych o 200 p.b. wynosi 644 tys. zł, co stanowi 3,39 % funduszy własnych, przy spadku stóp procentowych o 200 p.b. wynosi (-) 581 tys. zł, co stanowi 3,06 % funduszy własnych.

Ryzyko stopy procentowej jest objęte procesem szacowania kapitału wewnętrznego. Według stanu na dzień 31.12.2017 r. Bank utworzył kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w kwocie 1.665tyś.zł.

Rozdział 16. Ekspozycje na pozycje skurytyzacyjne (CRR art. 449)

Na dzień 31.12.2017 r. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

Rozdział 17. Wymogi dotyczące pokrycia płynności

Wskaźnik LCR

Zgodnie z zapisami Dyrektywy CRD IV oraz rozporządzenia CRR Bank wyliczał i utrzymywał wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR powyżej wymaganego w roku 2017 minimalnego poziomu 80%, wg stanu na 31.12.2017r. wskaźnik wyniósł 102,95%.

Nadzorcze normy płynności

Bank posiada stabilną bazę depozytową pozwalającą w całości finansować akcję kredytową oraz utrzymywać nadzorcze normy płynności wprowadzone Uchwałą 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego na poziomie wyższym od regulacyjnego. Miary płynności na dzień 31.12.2017r. wyniosły:

- luka płynności krótkoterminowej (min 0 tys. zł) – 55.812 tys. zł
- współczynnik płynności krótkoterminowej (min. 1,00) – 1,17
- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (min. 1,00)- 2,15
- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (min. 1,00) - 1,19

Poziom i składowe aktywów płynnych wynikających z uchwały KNF 386/2008

Wyszczególnienie	31.12.2017r [tyś. zł]
kasa	2.444
Rachunek bieżący (z wyłączeniem rezerwy obowiązkowej)	597
Środki na lokacie „over night”	565
Minimum depozytowe	8.654
Lokaty z terminem powyżej 1 dnia do 7 dni	13.092
Lokaty z terminem powyżej 7 dni do 30 dni	30.245
Pozostałe należności oraz rozliczenia	214
Ogółem:	58.811

Luka płynności

Pomiar płynności finansowej Banku w oparciu o lukę płynności. Zestawienie pierwotnej luki płynności sporządzone jest w przeliczeniu na PLN dla tych pozycji bilansowych, które posiadają kontraktowy termin zapadalności/wymagalności. Jedynie odsetki od depozytów klientów ujmowane są według terminów pierwotnych, z uwagi na fakt, iż nie posiadają terminarzy. Przepływy pieniężne z poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych klasyfikuje (urealnia) się do następujących przedziałów zapadalności/wymagalności:

- [1 dzień; 7 dni];
- (7 dni; 1 miesiąc];
- (1 miesiąc; 3 miesiące];
- (3 miesiące; 6 miesięcy];
- (6 miesięcy; 1 rok];
- (1 rok; 2 lata];
- (2 lata; 5 lat];
- (5 lat; 10 lat];
- (10 lat; 20 lat];
- > 20 lat;
- niepłynne.

Z zestawienia urealnionej luki płynności, wylicza się:

- a) lukę dla każdego z przedziałów, stanowiącą różnicę pomiędzy aktywami bilansowymi, również powiększonymi o zobowiązania pozabilansowe otrzymane i pasywami bilansowymi, również powiększonymi o zobowiązania pozabilansowe udzielone;
  - b) lukę skumulowaną, tj. sumę luk netto, liczoną począwszy od przedziału zapadalności/wymagalności a'vista;
  - c) współczynnik płynności stanowiący iloraz pomiędzy aktywami bilansowymi, również powiększonymi o zobowiązania pozabilansowe otrzymane i pasywami bilansowymi, również powiększonymi o zobowiązania pozabilansowe udzielone;
  - d) skumulowany współczynnik płynności stanowiący iloraz pomiędzy aktywami bilansowymi, również powiększonymi o zobowiązania pozabilansowe otrzymane i pasywami bilansowymi, również powiększonymi o zobowiązania pozabilansowe udzielone.
- e)

	<= 7 dni	(7 dni; 1 miesiąc]	(1 miesiąc; 3 miesiące]
Luka płynności w przedziale	37.993	26.597	-678
Luka płynności skumulowana	37.993	64590	63.912
Wskaźnik luki płynności skumulowanej	3,42	4,15	3,50
Limit luki skumulowanej (wartość minimalna)	1,00	1,00	1,00

Testy warunków skrajnych

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza w okresach kwartalnych testy warunków skrajnych:

- 1) wrażliwości – w oparciu o które, szacowany jest kapitał wewnętrzny oraz wykonywany jest pomiar wpływu zmian parametrów makroekonomicznych na poziom ryzyka płynności;

- 2) scenariuszowe – w oparciu o które, budowane są awaryjne plany płynności oraz wyznaczany jest poziom bufora płynności;
- 3) odwrócone – w oparciu o które, wykonywane są doraźne analizy problemowe.

Podstawą do budowy testów scenariuszowych są scenariusze warunków skrajnych, określone w trzech wariantach:

- 1) wewnętrznym, którymi są:
  - a) utrata zaufania do Banku, będąca m.in. wynikiem pojawienia się negatywnych informacji o sytuacji finansowej Banku lub o sposobie prowadzenia przez Bank działalności,
  - b) wzrost kredytów przeterminowanych,
  - c) zła sytuacja finansowa Banku przejawiająca się groźbą powstania bieżącej straty finansowej,
  - d) awarie systemów komputerowych, brak połączeń telekomunikacyjnych, brak zasileń energetycznych lub wyłączeniami;
- 2) systemowym, którymi są:
  - a) zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku,
  - b) wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty – „wojna depozytowa”,
  - c) wzrost rynkowych stóp procentowych,
  - d) zakłócenia rozliczeniowe na rynku międzybankowym;
- 3) mieszanym, którymi są:
  - a) zła sytuacja finansowa Banku oraz wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty,
  - b) wzrost kredytów zagrożonych oraz zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku.

Dla każdego scenariusza Bank określa:

- 1) wpływ sytuacji skrajnej na poziom płynności Banku;
- 2) wielkość potrzebnych aktywów nieobciążonych oraz dodatkowych źródeł finansowania.

Na podstawie przeprowadzonych scenariuszowych testów wyznaczany jest tzw. bufor płynności, czyli kwotę wskazującą poziom konieczny do utrzymania do 7 dni i od 7 do 30 dni.

Scenariusze testów warunków skrajnych stanowią podstawę do budowy awaryjnych planów płynności. Do konstruowania planów awaryjnych pod uwagę brana jest kwota aktywów nieobciążonych i poziom bufora na przeżycie w danym horyzoncie czasowym wyliczony w przeprowadzonym teście.

W teście wrażliwości Bank bada jak wypływ depozytów, w okresie do 30 dni, oszacowany w oparciu o test, o którym mowa w pkt 1 lit. a) wpłynie na wskaźnik LCR. Koszt przywrócenia wskaźnika LCR do minimalnego, wymaganego przepisami poziomu 80%, stanowiący jednocześnie podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego, obliczany jest według następujących zasad:

- 1) skorygowanie wskaźnika LCR poprzez zamianę kwoty z tytułu wypływu depozytów;
- 2) wyznaczenie brakującej kwoty aktywów płynnych, jeżeli wypływ depozytów spowoduje spadek wskaźnika LCR poniżej minimalnego, wymaganego przepisami poziomu 80%;
- 3) wyznaczenie kosztu (w skali 12 miesięcy) jako: iloczyn kwoty niedoboru, o której mowa w pkt 2 oraz różnicy stawek pomiędzy oprocentowaniem kredytu obrotowego w rachunku kredytowym udzielanego przez Bank Zrzeszający i stopą referencyjną NBP (jeżeli ta różnica jest dodatnia, w przeciwnym wypadku jest 0).

Na koniec roku 2017r. Bank oszacował kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności w wysokości 164 tys. zł.

Dodatkowe zabezpieczenia płynności

Bank Spółdzielczy w Starej Białej jest członkiem Systemu Ochrony SGB. Celem funkcjonowania Systemu Ochrony jest m.in. zagwarantowanie przez System Ochrony Zrzeszenia możliwości bezwarunkowego i niezwłocznego wsparcia pomocą zapewniającą utrzymanie płynności każdego z uczestników, w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. W sytuacji wystąpienia zagrożenia utraty płynności Uczestnika, Zarząd Spółdzielni może podjąć decyzję na wniosek złożony przez Uczestnika udzielenia pożyczki płynnościowej z Funduszu Pomocowego do wysokości 57.221 tyś. zł (limit obowiązujący w 2017r.) lub złożeniu lokaty płynnościowej ze środków Minimum Depozytowego do wysokości 133.507 tyś. zł (limit obowiązujący w 2017r.).

Rozdział 18. Polityka w zakresie wynagrodzeń (CRR art. 450)

1. Dla celów niniejszej Polityki przyjmuje się, że osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku są członkowie Zarządu Banku.
2. Wynagrodzenie członków Zarządu podzielone jest na część stałą (wynagrodzenie zasadnicze określone w umowie o pracę) oraz część zmienną.
3. W rozumieniu niniejszej Polityki częścią zmienną wynagrodzenia jest wyłącznie premia roczna, przyznawana na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części dotyczącej zasad oceny członka Zarządu.
4. Oceny, o której mowa w pkt. 3, dokonuje Rada Nadzorcza najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny.
5. W sytuacji, gdy Bank objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa Bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza może:
  - 1) zmniejszyć lub nie przyznawać premii rocznej,
  - 2) zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części premii rocznej.
6. Na odroczoną część wynagrodzenia zmiennego Bank tworzy rezerwę.

Zasady oceny członka Zarządu

1. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie z zastrzeżeniem pkt 6.
2. Głównymi kryteriami oceny efektów pracy jest:
  - 1) jakość portfela kredytowego,
  - 2) wynik finansowy netto,
  - 3) realizacja przyjętej strategii działania.
3. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.
4. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) utrzymaniem udziału, o którym mowa w punkcie 3 na poziomie nie wyższym niż 3 %
  - 2) realizacją zaplanowanego na dany rok wyniku finansowego netto,
  - 3) realizacją przyjętej strategii działania.
5. Oceny dokonywane są dwuetapowo, tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej.
  6. Podstawą oceny dokonanej w:
    - a) 2013 – są efekty pracy członka Zarządu w 2012 roku,
    - b) 2014 – są uzyskane efekty pracy członka Zarządu w latach 2012 i 2013,
    - c) w kolejnych latach – wyniki efekty pracy członka Zarządu za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
  7. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez audytora zewnętrznego wynik finansowy netto.

Zasady wypłaty premii rocznej

1. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.
2. Premia roczna dla członka Zarządu ustalana jest w wysokości od 0,1% do 1,5% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 15% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
3. Wypłata części odroczonej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny jakości portfela kredytowego za okres oceny.
4. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje corocznie w formie uchwały o premii rocznej dla poszczególnych członków Zarządu Banku na zasadach określonych w Regulaminie wynagradzania członków Zarządu.
5. 60% premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu, z zastrzeżeniem pkt. 11
6. Przyjmuje się trzyletni okres odroczenia pozostałej (poza wypłaconą zgodnie z ust. 5) częścią premii rocznej, z zastrzeżeniem pkt.11.
7. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie (z zastrzeżeniem, że pierwsza weryfikacja dokonywana będzie przy ocenie dokonywanej w 2014 roku za lata 2012 i 2013).
8. Część odroczonej premii rocznej przyznawana jest przez Radę Nadzorczą pod warunkiem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony (np. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym).
9. Odroczonej części premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty płatne z dołu.
10. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu Banku dotycząca wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje wyłącznie okres pełnienia funkcji członka Zarządu Banku oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
11. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo (część premii rocznej nie jest odraczana), jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- a) Suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 200 mln PLN,
- b) Dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120%.

Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu Banku według stanu na dzień 31.12.2017 r.

Wartość wynagrodzeń trzech członków Zarządu za rok obrotowy 2017 wyniosła:

- a) wynagrodzenie stałe - 554.317,60 zł
- b) premia roczna - 0,00 zł

Rozdział 19. Dźwignia finansowa (CRR art. 451)

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako relację kapitału Tier 1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. Średni wskaźnik dźwigni w ciągu 2017 kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	[tys. zł]				
	I kwartał 2017 r.	II kwartał 2017r.	III kwartał 2017r.	IV kwartał 2017r.	Średni wskaźnik dźwigni
Kapitał Tier 1	14.555	14.825	15.198	16.542	X
Aktywa według wartości bilansowej	244.797	241.701	237.727	243.487	X
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	7.946	9.534	7.122	10.232	X
Suma aktywów bilansowych i zobowiązań pozabilansowych udzielonych	252.743	251.235	244.849	253.719	X
Wskaźnik dźwigni finansowej	5,89%	5,90%	6,20%	6,53%	6,13%

Zarząd Banku Spółdzielczego w Starej Białej

- 1. Marcin Łukasik - Prezes Zarządu
- 2. Maria Wrońska - Wiceprezes Zarządu
- 3. Renata Bartnik - Wiceprezes Zarządu